

Udskriftsdato: 14. februar 2025

BEK nr 1172 af 19/09/2016 (Gældende)

Bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde

Ministerium: By-, Land- og Kirkeministeriet

Journalnummer: Kirkemin., j.nr. 108751/16

Bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde

I medfør af § 2, stk. 2, § 3, stk. 2, § 7, § 9, stk. 2, § 21, stk. 4, § 22 a, stk. 4, § 27 og § 47 a i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 1156 af 1. september 2016, § 4 i lov om begravelse og ligbrænding, jf. lovbekendtgørelse nr. 906 af 25. juni 2013 og § 21, stk. 3, i lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 331 af 29. marts 2014, fastsættes:

Kapitel 1

Kirkebygninger

Afleveringssyn

§ 1. Afleveringssyn, jf. lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 2, stk. 2, afholdes af provsten og en af Kirkeministeriet udpeget sagkyndig arkitekt.

Stk. 2. Ved synet skal det påses, at kirken er opført i overensstemmelse med det godkendte forslag og forsynet med det nødvendige til afholdelse af gudstjenester og foretagelse af kirkelige handlinger.

Stk. 3. Meddelelse om tidspunktet for synets afholdelse sendes til menighedsrådet. Menighedsrådet kan indbringe afgørelser i forbindelse med synet for kirkeministeren.

Stk. 4. Udgifter i forbindelse med synets afholdelse udredes af kirkekassen.

Istandsættelse af kirkebygninger

§ 2. Istandsættelse af kirkebygninger, der er over 100 år gamle eller er undergivet særligt tilsyn i henhold til lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde kapitel VI, skal godkendes af stiftsøvrigheden.

Inventar og tilbehør

§ 3. Ændring eller istandsættelse af inventar, der er over 100 år gammelt, må kun ske i henhold til et forslag, der er tilvejebragt gennem Nationalmuseet og godkendt af stiftsøvrigheden.

§ 4. Forslag til anskaffelse, ændring eller istandsættelse af alter, døbefont, prædikestol, varmeanlæg, tårnure, orgler eller klokker, med undtagelse af mindre, flytbare orgler og automatiske ringeanlæg, skal godkendes af stiftsøvrigheden.

§ 5. Menighedsrådet træffer bestemmelse om anskaffelse, ændring eller istandsættelse af inventar og installationer, der ikke er omfattet af bestemmelserne i §§ 3-4.

§ 6. Inventar, som ikke længere anvendes i kirken, må ikke fjernes fra denne uden samtykke fra det i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 26 nævnte syn. Fjernelse af inventar og prydelser af kunstnerisk eller historisk værdi kan dog ikke ske uden tilladelse fra stiftsøvrigheden.

§ 7. Menighedsrådet sørger for, at der i kirken er:

- 1) Kalk, disk, særkalke, alterkande, æske til oblater, dåbsfad og dåbskande.
- 2) Bibel, alterbog og ritualbog.
- 3) Koralbøger samt bøger med præ- og postludier til brug for organisten.
- 4) Et passende antal salmebøger.
- 5) Bekendtgørelsesbog.
- 6) Indsamlingsbøsser.

Stk. 2. På alteret skal der være 2 lysestager til levende lys.

Stk. 3. Til brug ved sygeberetninger skal der for hver af et pastorats faste præster være en lille kalk og disk med tilhørende oblatæske og vinbeholder.

§ 8. Alterkarrene skal opbevares forsvarligt. Hvis de opbevares i kirken, skal det ske i et brand- og dirkefrit skab.

§ 9. Kirken skal have en protokol, jf. § 7 i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.

Stk. 2. Protokollen skal indeholde:

- 1) En udførlig beskrivelse af kirken og kirkegården med oplysninger om ejendoms- og bestyrelsesforhold.
- 2) En fortegnelse over kirkens løsøre og andet tilbehør.
- 3) En fortegnelse over kirkens faste ejendomme.
- 4) Oplysning om kirkens forsikringsforhold.
- 5) Oplysning om synsforretningerne over kirken.

Stk. 3. Kirkeprotokollen kan føres på edb i et af Kirkeministeriet godkendt system. Godkendelse efter § 7 i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde foretages af Kirkeministeriet, der tillige fastsætter nærmere bestemmelser vedrørende drift, sikkerhed og tilsyn hermed.

§ 10. I kirken skal forefindes fornødne brandredskaber.

Kunstnerisk udsmykning

§ 11. Menighedsrådet træffer bestemmelse om anskaffelse af løse kunstgenstande til kirken.

Stk. 2. Forslag til anskaffelse af anden kunstnerisk udsmykning skal godkendes af stiftsøvrigheden.

Stk. 3. Forslag til ændring eller istandsættelse af bestående kunstnerisk udsmykning skal godkendes af stiftsøvrigheden. Er den kunstneriske udsmykning over 100 år gammel, skal forslaget tilvejebringes gennem Nationalmuseet.

Arkitektbistand

§ 12. Større arbejder ved en kirke skal projekteres og ledes af en arkitekt med grundigt kendskab til kirkebygninger.

Kapitel 2

Kirkegårde m.v.

Køb og salg af arealer og bygninger

§ 13. Køb og salg af arealer og bygninger uden for kirkegården til brug for kirken eller kirkegården skal godkendes af provstiudvalget. Salg af arealer, som er en del af kirkegården, og af bygninger på kirkegården skal godkendes af stiftsøvrigheden.

Anlægs- og bygningsarbejder

§ 14. Anlæggelse, udvidelse og nedlæggelse af kirkegårde og parkeringspladser til brug for kirken eller kirkegården skal godkendes af stiftsøvrigheden.

Stk. 2. Inden stiftsøvrigheden træffer afgørelse om nedlæggelse af en kirkegård, skal stiftsøvrigheden indhente en udtalelse fra det i § 19 i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde nævnte udvalg.

§ 15. Opførelse, ombygning og nedrivning af bygninger til brug for kirken eller kirkegården skal godkendes af provstiudvalget. For så vidt angår bygninger på kirkegården, skal de pågældende arbejder godkendes af stiftsøvrigheden.

Stk. 2. Menighedsrådet træffer bestemmelse om istandsættelse af de bygninger, der er nævnt i stk. 1.

Indhegning

§ 16. Kirkegården skal indhegnes forsvarligt.

§ 17. Kirkegårdens indhegning og indgangspartier må ikke ændres, omsættes eller nedrives uden tilladelse fra stiftsøvrigheden.

§ 18. Kemiske midler til bekæmpelse af ukrudt må ikke anvendes på folkekirkens kirkegårde, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvor begravelsesvæsnet bestyres af kommunen, træffer kommunalbestyrelsen bestemmelser om brug af kemiske midler til bekæmpelse af ukrudt på kirkegårde under iagttagelse af de regler der er fastsat herom. Dog må sådanne midler ej heller på disse kirkegårde anvendes på diger og på digernes fod.

Kirkegårdens indretning

§ 19. Ændring og regulering af kirkegårdens indretning skal godkendes af provstiudvalget.

Stk. 2. Træer på kirkegården må ikke fjernes uden tilladelse fra provstiudvalget.

Stk. 3. Dræning skal godkendes af provstiudvalget. Dræning kan ikke fordres udført i en større dybde end 2,2 m. Er kirken over 100 år gammel, skal omfangsdræn omkring kirken godkendes af stiftsøvrigheden.

Stk. 4. Forinden provstiudvalget eller stiftsøvrigheden træffer afgørelse i henhold til stk. 1-3, skal udtalelse indhentes fra kirkegårds konsulent.

§ 20. Der må ikke plantes træer eller buske på gravstederne uden kirkegårdsbestyrelsens tilladelse.

§ 21. Gravgitre og mindesmærker, som ikke i medfør af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde kapitel IV er registreret som bevaringsværdige, kan, hvis de anses for skæmmende eller upassende, af provstiudvalget forlanges fjernet fra kirkegården.

Stk. 2. Det kan ikke fordres, at indskrifter på mindesmærker skal være affattet på dansk.

§ 22. Der kan anlægges fællesgrave til henholdsvis kister og urner, der ikke ønskes nedsat i særskilt gravsted.

Kister og urner

§ 23. Ved begravelse og ligbrænding skal liget være anbragt i kiste.

Stk. 2. Kister skal kunne stå tørt i almindelig gravdybde. Over en kiste skal der være mindst 1 m jord.

Stk. 3. Kister til begravelse må hverken helt eller delvis være fremstillet af plastic eller andet uforgængeligt materiale. Plasticindsatse og plasticposer må ikke anvendes.

Stk. 4. Krematoriets bestyrelse afgør, om kister er egnede til brænding.

§ 24. Urner af plasticmateriale eller andet langsomt forgængeligt materiale kan kun jordfæstes på kirkegårde med tilladelse fra kirkegårdsbestyrelsen.

Stk. 2. Over en urne skal der være mindst 0,5 m jord.

Flytning af lig og urner

§ 25. Ligflytning kan kun finde sted i ganske særlige tilfælde med biskoppens tilladelse efter indhentet erklæring fra sundhedsmyndighederne.

Stk. 2. Kirkegårdsbestyrelsen kan tillade flytning af nedgravede askeurner.

Stk. 3. Opgravede ligrester skal nedgraves samlet på samme eller anden kirkegård.

Kirkegårdsprotokol m.m.

§ 26. Kirkegårdsprotokollen, jf. lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 12, skal føres i 2 eksemplarer, der ikke må opbevares på samme sted og skal for hvert gravsted indeholde oplysning om:

- 1) Gravstedets betegnelse.
- 2) Nummer for hver enkelt gravplads i gravstedet.
- 3) Navn, stilling, fødselsdato (personnummer) og dødsdag for de i hver enkelt gravplads begravede.
- 4) Tidspunktet for hver enkelt begravelse/urnenedsættelse.
- 5) Til hvem gravstedsbrev er udstedt (navn og personnummer).
- 6) Tidspunktet for brugsperiodens udløb.

7) Eventuel registrering af gravminder, jf. § 31, stk. 1, 1. punktum.

Stk. 2. I forbindelse med protokollen skal der føres et alfabetisk register over de på kirkegården begravede.

Stk. 3. Kirkegårdsprotokollen kan føres på edb i et af Kirkeministeriet godkendt system. Godkendelse efter lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 12 foretages af Kirkeministeriet, der tillige fastsætter nærmere bestemmelser vedrørende drift, sikkerhed og tilsyn hermed.

§ 27. Kortet over kirkegården, jf. lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 12, skal udfærdiges i 2 eksemplarer, der ikke må opbevares samme sted, og godkendes af provstiuvalget.

Stk. 2. På kortet skal hver gravplads afmærkes med nummer.

Stk. 3. Kortet skal angive de i § 31, stk. 1, 2. punktum, nævnte gravminder.

§ 28. Protokol og kort skal forevises ved det årlige syn over kirkegården.

Stk. 2. Mindst en gang årligt skal det kontrolleres, at protokol og kort er i overensstemmelse med de faktiske forhold på kirkegården.

Miljø

§ 29. Menighedsrådet skal søge at forhindre, at kirkens og kirkegårdens nærmeste omgivelser bebygges eller bruges på skæmmende måde.

Stk. 2. Det bør så vidt muligt undgås, at der foretages sådanne ændringer i bebyggelsen og beplantningen ved kirken og på kirkegården, at skønhedsværdier, der er knyttet til samspillet mellem kirke, kirkegård og omgivelser, forringes.

Stk. 3. Ledningsmaster må ikke anbringes på kirkegården eller i dens hegn. Ledninger må ikke føres henover kirkegården.

Kapitel 3

Registrering og afregistrering af gravminder

§ 30. Menighedsrådet udarbejder forslag til registrering. Menighedsrådet fremsender forslaget til den af kulturministeren udpegede sagkyndige, jf. lovens § 21, stk. 2. Den sagkyndige returnerer forslaget med påtegning til menighedsrådet. Menighedsrådet sender forslaget til provsten til brug ved registreringen, jf. lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 21, stk. 2.

Stk. 2. Ledes provstesynet af provstiuvalgets bygningskyndige, jf. lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 26, påhviler det provsten at fremsende forslaget om registrering til provstiuvalgets bygningskyndige.

Stk. 3. Ved afregistrering benyttes samme fremgangsmåde som anført i stk. 1 og 2.

§ 31. Registreringen sker ved, at synet i kirkegårdsprotokollen noterer registreringen ved det pågældende gravsted. Står gravmindet ikke på et gravsted, angives gravmindets placering på kirkegårdskortet med et stort bogstav (A, B, C, etc.). Menighedsrådet, provsten og den af kulturministeren udpegede sagkyndige journaliserer korrespondance vedrørende registreringen.

Stk. 2. Afregistreringen sker ved, at synet i kirkegårdsprotokollen noterer afregistreringen ved det pågældende gravsted. Står gravmindet ikke på et gravsted noteres afregistreringen ud for angivelsen af gravmindets placering på kirkegårdskortet. Menighedsrådet, provsten og den af kulturministeren udpegede sagkyndige journaliserer korrespondance vedrørende afregistreringen.

Stk. 3. I provstiets synsprotokol og i kirkens protokol indføres en bemærkning om, at registrering eller afregistrering har fundet sted med angivelse af antallet af registrerede eller afregistrerede gravminder.

Stk. 4. Provsten foranstalter, at der tilgår menighedsrådet og den af kulturministeren udpegede sagkyndige meddelelse om registreringen og afregistreringen.

§ 32. Den sagkyndige kan over for provstesynet gøre indsigelse mod den afgørelse, der er truffet i forbindelse med synet. Finder provstesynet ikke at kunne tage indsigelsen til følge, skal lederen af det pågældende provstesyn, jf. lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 26, forelægge spørgsmålet om registrering for biskoppen til afgørelse.

§ 33. For de kirkegårde, hvor registreringen foretages af Nationalmuseet, foranlediger museet, at der udarbejdes en elektronisk journal over de bevaringsværdige gravminder, og at notering om registreringen foretages i kirkegårdsprotokollen eller på kirkegårdskortet.

Kapitel 4

Tilsyn

Dagligt tilsyn

§ 34. Menighedsrådet har ansvaret for det daglige tilsyn med kirkebygningen, dens inventar, løsøre og tilbehør samt med kirkegården og bygninger til brug for kirken og kirkegården.

Årligt syn

§ 35. Menighedsrådet udpeger den bygningskyndige, der skal deltage i synet, og underretter provstiudvalget herom.

§ 36. Synet skal foretages omhyggeligt og omfatte:

- 1) Kirkebygningens ydre tilstand.
- 2) Kirkebygningens indre tilstand, herunder lofts- og tårnrum.
- 3) Kirkens inventar og tilbehør. Tilbehør, som opbevares uden for kirken, skal være til stede ved synet.
- 4) Behov for tiltag til forebyggelse af indbrud, tyveri, brand, vandskade samt stormskader og lignende forsikringsbegivenheder.
- 5) Kirkegården med tilbehør og bygninger til brug for kirken og kirkegården.
- 6) Kirkebygningens og kirkegårdens tilgængelighed for mennesker med handicap.
- 7) Miljø- og energihensyn.

Stk. 2. Ved synet skal det påses, at mangler, der er konstateret ved tidligere syn, er afhjulpet. Er dette ikke sket, må grunden hertil oplyses, og en ny frist for afhjælpningen fastsættes.

Stk. 3. Ved synsforretningen træffes bestemmelse om, hvilke nye arbejder og foranstaltninger, der skal udføres for at bringe kirken i forsvarlig stand. Der skal sættes en frist for manglernes afhjælpning.

§ 37. Synsforretningen ledes af menighedsrådets formand.

Stk. 2. Synsforretningen indføres i kirkens protokol. Enhver af deltagerne har ret til at få tilført sine bemærkninger til protokollen.

Stk. 3. Menighedsrådets formand attesterer protokollen og indsender inden 14 dage til provstiudvalget en fuldstændig udskrift af, hvad der er tilført om synsforretningen.

Provstesyn

§ 38. I det år, hvor der afholdes syn, må spækning og kalkning ikke finde sted, før synet har været afholdt.

§ 39. Menighedsrådet indkalder den bygningskyndige, der er nævnt i § 35, til synet.

§ 40. Kirkens protokol skal være tilgængelig ved synet.

Stk. 2. Enhver af deltagerne i synet har ret til at få sine bemærkninger protokolleret.

Kapitel 5

Tilsynet med ikke-selvejende kirker

Dagligt tilsyn

§ 41. Kirkens ejer har det daglige tilsyn med kirkebygningen m.v.

Årligt syn

§ 42. Synet foretages af kirkens ejer sammen med en bygningskyndig, som ejeren har udpeget.

Stk. 2. Det udvalg, der er nævnt i § 19 i lov om menighedsråd, deltager i det årlige syn af kirken og kirkegården. Kirkens ejer sender meddelelse til menighedsrådet om tidspunktet for synsforretningens afholdelse.

§ 43. Synsforretningen skal indføres såvel i kirkens protokol som i menighedsrådets beslutningsprotokol.

Stk. 2. Tilførslen til kirkens protokol attesteres af kirkens ejer og af en af menighedsrådets repræsentanter.

Stk. 3. Kirkens ejer indsender snarest muligt udskrift af forretningen til provstiudvalget.

Provstesyn

§ 44. Den bygningskyndige, der er nævnt i § 42, stk. 1, og det udvalg, der er nævnt i § 19 i lov om menighedsråd, skal være til stede ved synet.

Stk. 2. Synsforretningen indføres i kirkens protokol, menighedsrådets beslutningsprotokol og provstiets synsprotokol. Provsten attesterer alle tilførsler.

Kapitel 6

Særlige bestemmelser

§ 45. Forud for ekspropriation i henhold til lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 47 skal det sikres, at anvendelse af arealet til kirkegård ikke vil medføre beskadigelse af grundvandet. Ved bedømmelsen af arealets egnethed skal Styrelsen for Patientsikkerhed så vidt muligt søge bistand hos kommunen.

Kapitel 7

Klage- og ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 46. Menighedsrådenes afgørelser efter § 14 og 17, stk. 2, i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde samt §§ 20, 23, stk. 4, 24, stk. 1, og 25, stk. 2, i denne bekendtgørelse kan påklages til provstiudvalget.

Stk. 2. Provstiudvalgenes afgørelser efter lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde samt denne bekendtgørelse kan påklages til biskoppen.

Stk. 3. Stiftsøvrighedernes og biskoppernes afgørelser efter lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde samt denne bekendtgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Dog kan biskoppens afgørelser efter denne bekendtgørelses § 25, stk. 1, indbringes for Kirkeministeriet.

Stk. 4. Klage skal indgives inden en måned efter, at klageren er blevet bekendt med afgørelsen. Provstiudvalget, biskoppen og Kirkeministeriet kan se bort fra fristen, når der er særlig grund hertil.

§ 47. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. oktober 2016.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 338 af 29. marts 2014 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde ophæves.

Kirkeministeriet, den 19. september 2016

BERTEL HAARDER

/ Christina Hyldgaard Jacobsen